



Et vanskelig valg

Aslaug fikk kreft for fire år siden. Etter to krevende operasjoner og en kur med cellegift hadde det gått bra med henne. Kreftdiagnosen hadde vært et sjokk for henne. Men nå var prøvene fine og Aslaug hadde fått energien tilbake. Det var ikke lenger behov for hyppige kontroller.

Hun fortalte at hun og Ola hadde gått flere turer på over to mil i påsken og virket svært fornøyd med det. Jeg kommenterte at det var flott at både hun og mannen var spreke og gjorde hyggelige ting sammen.

Pasient Det er ikke mannen min, men en kamerat jeg har gått sammen med.

Hun fikk drag over ansiktet da hun fortalte dette. Jeg spurte om hun ikke ville snakke mer om det.

Pasient Jo, jeg vil gjerne det. Du skjønner, det er egentlig dette som plager meg nå, mye mer enn kreften. Jeg har grusomt dårlig samvittighet, samtidig som jeg er så utrolig glad over å ha møtt Ola.

Aslaug hadde truffet Jens da hun var 23. De hadde nå vært gift i 41 år og stort sett hatt det bra sammen. Deres to barn hadde gitt dem fem barnebarn.

Jens hadde i mange år slitt med røykebein og lungesvikt. For cirka ti år ble hans helsetilstand dårligere. Dette gjorde ham svært frustrert hvilket gikk ut over Aslaug. Situasjonen ble

vanskeligere da han ble tiltagende rotete, generelt mistenksom og sjalu. Til å begynne med hadde hun dekket over og bortforklart hans adferd overfor omgivelsene. Men etter hvert var det ikke mulig. Det var tydelig for alle at Jens var blitt senil dement. De siste årene hadde han vært nesten pleietrengende. Selv om de fikk god hjelp av hjemmesykepleien og han iblant hadde avlastningsopphold på sykehjemmet var det fysisk slitsomt for henne. Og ikke minst savnet hun noen å prate med og støtte seg til. Jens var selv frustrert over sin hjelpeløshet og kjeftet mye på Aslaug.

Lege Jeg skjønner at dette er vanskelig. Han er nok likevel glad i deg selv om han er irritabel. Aggresjonen skyldes vel at han er fortvilet over å være syk og at hukommelsen hans er avtagende. Mistenksomhet og irritabilitet er ganske alminnelig hos personer som er demente.

##position##

Pasient Ja, jeg håper jo også at han er glad for å ha meg selv om han ikke gir uttrykk for det. Det der er litt trist, skjønner du. Jeg har også lenge før han ble syk følt at han egentlig ikke er så veldig glad i meg. Uansett har jeg ikke tenkt å svikte han nå. Selv om han ikke er så glad i meg så er han i hvert fall avhengig av meg! Jeg er likevel så lei av å bli kjeftet på og av å måtte passe på en som ikke kan ivareta seg selv.

Lege Jeg forstår. Det er en vanskelig situasjon for dere begge. Ikke minst er det strevsomt for deg å måtte passe på ham hele tiden.

Pasient Jeg føler at ansvaret er tyngende og er redd for at det skal skje noe farlig for han er jo blitt så glemsk. Han husker for eksempel ikke om han har skrudd på kokeplatene!

Aslaug hadde på mange måter mistet den personen hun giftet seg med og som hun tidligere delte gleder og sorger med. ##1##Det er sårt og ensomt å "miste" sin viktigste venn, samtalepartner og støtte i livet. Mange kjenner skyld fordi de synes det er strevsomt og krevende å passe på ektefellen sin.## Det er også vanskelig å sørge over å ha mistet et menneske som fortsatt er til stede. Vi snakket lenge om dette. Jeg prøvde å si så tydelig jeg kunne at hennes følelser var forståelige og normale. Situasjonen hun befant seg i var krevende. Da må det være lov å være trist.

Aslaug fortalte at det vanskeligste for henne var å leve med en løgn. Hun hadde møtt Ola for et år siden, og de hadde blitt svært gode venner. Verken barna eller Jens kjente til forholdet. Hun trodde at barna ville fordømme henne hvis de visste at hun hadde møtt en ny mann. Derfor hadde hun sagt at hun skulle på hyttetur med en venninne da hun reiste bort med Ola i påsken.

Hun følte at hun levde et slags dobbeltliv og var redd for å møte kjente. Hun tenkte at hun burde bryte med Ola ettersom hun fortsatt var gift. Likevel gav samværet med Ola henne mye. I de korte stundene med han følte hun seg glad og verdsatt. Dette ga henne overskudd til å ta vare på Jens. Hun lurte på om hun skulle fortelle barna om den nye vennen. Det var utelukket å si noe om forholdet til Jens. Da ville han bli helt knust.

Det var lett å forstå at Aslaug trengte pusterom og lyspunkter i en tung hverdag. Det er nedbrytende å leve med en person som bare kjefter, er mistroisk og ute av stand til å passe seg

selv. Likevel var kanskje situasjonen enda verre for ham. Han var syk, deprimert og merket nok at kona syntes det var godt å komme seg bort fra ham.

Var det riktig av Aslaug å prioritere seg selv til beste for henne og på sett og vis også Jens? Eller burde hun holde fast ved troskapsløftet selv om ektemannens personlighet var radikalt endret?

Foto: © iStockphoto.com/trigga